

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

5591 PE10172

„LOTOS“

SISU.

1. Uueks aastakümneks. E. T.
2. Laul elule. „Edda“.
3. Invaliid. „Ruth“.
4. See oli ühel hommikul. (Luuletis) „Heiny“.
5. Sest tarkus on parem kui pärlid, ja kõik, mis võib ihaldada, ei saa see tema vastu. (Õpet. S. 8,11)
„Sy Roza“
6. Öö jõuab. (Luuletis) „Naldi“.
7. Meie noored. „Li“.
8. Noor olla on kevadet rinna sees kanda. „Urm“.
9. õ ü. „Lotose“ kõnevõistlusest. Kuulaja.
10. 10 aastat (1920—1930).

~~Riigiraamatukogu.~~

P. L. Tüt. Güm. Ö.-Ü. „LOTOS“.

UUEKS AASTAKÜMNEKS!

Käesolev „Lotos“ (Nr. 2) on esimene pääsukene uuel aastakümnel ja on kui mingi saatuse kuulutaja, ennustaja. Kaovad ruttu päevad, möödub kiiresti aeg, rühkides igapäevast tööd. Vaovad ajarüppe päevad, nädalad ja kuud. Nii tihti seisab uus aasta uute murede ja lootustega ukse ees. Kümme aastat on võrratult lühike lüli aastasadade ja aegade ahelikus, kuid küllalt pikk ühe inimese, ühingu, väikese riigi ja rahva ajaloos, kes selle ajajooksul õpib seisma alles omil jalul, kandma vapralt muret ja rõõmu, et kasvada ja areneda järgmisil aastakümneil. Tehakse kokkuvõtteid aastavahetusel möödunust ja koostatakse tegevuskava uueks aastaks. 1920. aastal on Eestigi astunud oma esimesed sammud. See oli aeg, kus käimas kõikjal üle kodumaa ehitamine, asutamine, igaüks tahtes enesele luua kodu, paika, kus võiks tunda end hästi vabal ajal. See oli aeg, kus eestlase hingeelugi muutus iseseisvale, vabale inimesele kohaseks. Oli juba sellane ajavaim, et pidi pandama alus, tugev, ehitatavale riigile, et ei langeks.

Ka P. L. T. G. õpilaskonnas tekis mõte moodustada ühing, mis aitaks kaasa enesearendamisele, tooks selgitamisvõimalusi problemaatseile küsimustele. Asutamiskoosolek oli 16. okt. 1920. a. Asutajad prl-d: Kask, Hiibus, Bergmann, Jürgens, Ristal, Vinter ja Laur. Esimeseks hooldajaks tolleagne direktor hra. Eshtam.

Ühing algas väga intensiivselt tööd. Suudeti lahendada nii paljugi küsimusi ja tutvuti nii paljude aladega, milleks poleks jatkunud aega tavalises koolitöös.

Milliseks on kujunenud rühma tegevus nüüd, seda näitab tehtud töö. Ei ole märgata tendentsi hingusele minekuks, küll on aga laiendanud oma tegevust nii liikmete hulga kui ka mitmesugustele uudele aladele siirdumisega.

Jatkugu jõudu ja tahet uuel aastakümnel, olgu usku, et veereb ajavanker endist rahulikku rada ja viib meid vastu paremale, õilsamale tulevikule! Iga raskus on võidetav! Olgu uus aastakümme endisest õnnelikum ja tugevõimsam!

E. T.

LAUL ELULE.

Oi, elu, Sa veripunane, Sa metsik ja hirmus nagu kohutav — roheliste silmadega nõid, kel maod juukste asemel ja kes kondiste kätega rebib inimkehast tüki tüki järele. Sa õrn ja kärisev nagu kahvatud loorid, mis ripuvad taevatelkide ees õhtuste pillide tasasel helinal, siis kui pidu peetakse kiirte, viimaste, kurblikus mängus.

Sulle ma laulan.

Suure õnne, suure valuna majud Sa igas mu soones, iga mu südame-
metukse täidad kui põletava leegiga.

See tuli süütab avarused põlema lõpmatusest lõpmatuseni, Su tuli kergib kõrgemale maiste mägede hallidest lumitippudest ja pilvedest sügis-
metallse taeva all.

Olematuse hämaraisse kodadesse ulatuvad safraankollaste ning purp-
pursete leekide tulikeeled, ja ohvrisuits pühadest hiitest väriseb jumalate
helgetes majades.

Ookeanid keeva verd kallad Sa mu üle, tumepunast ja kihisevat kui
mürgitatud viina.

Ma olen joobnud Su nektaridest, mida Sa ulatad kullaseis karikais, ja Su rooside kihvtiseist aroomidest visklen surmaagoonias ahastuse ja
meeleheite põrmus.

Oi, milline oled, elu!

Julmilt keerutades armutuse ning vägivalla sõjariistu, tormad Sa võit-
lusse inimlastega, metsikute laulude kaikudes sõjatrummina. Oi, Sa suur
hävituse algkuju! Pole eales nähtud peksmas tinaseil sügisteil nii vihaseid
laineid ühtki randa, ega kuulnud sellaseid tormipuhanguid põlismetsade
ääretuses, kui on Sinu lained, kui on Sinu tuuled!

Mustana kõnnid Sa leinarongi saatel. Su jälgedest veereb alla valu-
ojasid kallakuid mööda, niriseb koskedena mu südameorgude sügavusse.

Oi, Sa suur õnnetus, kes Sa pisarate pärleid külvad silmisse saama
nutujõgedeks, kes Sa meeleheite jääkülma sappi valad hingesse kahjatsuse
ning olemise mõttetuse tunde kibuvitsust valmistatud kannudest, kes Sa
südamesse puistad igatsuse hõõguvaid lilli, purpurpunaseid, kurbi ja lumi-
valgeid nagu kevadneitsite heljuvad udulinikud auravate väljade kohal.

Pimedust, täis rõvedust, südantsöövat, porist ja inetut, leidsin ma Su
teedelt. Kõikide unetute ööde ja rahutute päevade mõeldud ja mõtlemata
mõtete kibeduse tahaksin paisata Sulle, armetule näkku. Kuristikkude kal-
lastel tantsid Sa surmatantse ja pillud kergemeelselt aardeid aegutavasse
tühjusse. Pimedusega mängid Sa, tõmbudes küüru süütundest õiglase
kohtuniku ees.

Aga ma armastan Sind, armastan kõige mu südame verega. Armastan
Su hukutavaid mürke ja Su leekivat tuld, Su õnnetust ja õnne. Armastan
Su ilu ja Su pimedaid urkaidki, Su kargkülma võitlust — kaotusi
ja võite.

Armastan Sind, nagu armastab meremees rahutuid laineid, kuna need kiigutavad teda ju lapsest saadik päevad ja ööd ning hauagi kingivad vast endi viludes patjades.

Sul on tuhandeid radu. Oi, tuhandeid teid on Sul looklemas metsades, millel pole algust ega lõppu, ja palju lilli kasvab neil radadel.

Tuhandeid hiisi on Sul!

Heledaid, päikeselisi, kus rõõm hüpleb kergeil jalul ning vallatus mängleb vahutav-tuliste vete ääres, kuldjuukseil pärg noorusest ja kesk-päevase päikese palavaimast kiirist.

Kahvatu tõsiseid, kargete allikatega voolamas kaljude vahelt, pühade tuledega põlemas kesk sügavat vaikust, suitsu liueldes värisevate latvade ning avaruse poole.

Palju orge on Sul, sügavaid, sügavaid, kalliskividega sadandeis saladuste labürintides, palju mägesid, ulatuvaid tippudega pilvede valda, külvatud sädelevate kristallidega säälpool vaevaga saavutatavaid radu.

Sul on palju meresid lugematute randade ja sadamatega, lugematute sõudjatega. Kinnitades lootusega purjenõore; nende silmad on otsimas õnne vilkuvat märgutuld hallide peatuspaikade ridadest.

Sulle, elu, Sa mitmepalgne, Selle, kelle elu siiski võrratu, Selle ma laulan.

Päev-päevalt põletad Sa mu lühemaks kui küünla, ent päev-päevalt rikastub mu hing uute andide võrra Su suurtest varasalvedest, Su kõrguste ja sügavuste salapärasusest nõrgub igapäev uut õli mu vaimustuse lampi.

Elada, elada ainult elu pärast!

Igas tunnis on midagi ilusat, iga päev vajutab kauni pitseri mu mälestusteraamatu leheküljele.

Ma tunnen rõõmu kevadeist. Hardunud tuuleiilinguist, mürisevaist vetest ning taeva heledusest, kõnnisklen avarail legendikel, valgeis metsis hulgun hommikuist õhtuni, ja mu pääajus põleb ja südames leegitseb.

Helgete metsade taga kohisevad kosed, rökades vabadusest tegude-ihast. Ah, kevadised kosed! Oi, elu joobnustavad laulud: ärgu istugu noormees tühja karika ääres ega valagu neiu pisaraid!

Punaseid viinu näen nirisemas üle kõrgete kaljude vere tukseldes, pää kihades, ning rõõmu tulvates üle südame astjate.

Kuis on peidetud elukirg kahkjate ebetuste taha, lõõmav elukirg ah-taise rohelusisse!

Nagu mahlad hoovavad valgetes kaskedes metsaserval, nii hoovab ja kohiseb veri mu soonis.

Metsades tuule hulgudes, tuule mühisedes ning rännates üle kün-gaste ja mägede. kõnnin, riietatud valgesse.

Lugematuil päevil nägemata ainustki pilve, päikese vaid naeratades ning kõikjal hingitses imelikke hõngu — olen kui joobnud, joobnud Su ilust, elu.

Rändan, vilistan, huikan tundmatu, tajumatu rõõmu pärast. Pole muud soovi mu südames ega teist igatsust kisendamas mu hinges, kui vaid: olla! olla! Ei isegi mõte päevade lühisusest, elupäevade linnuna lendamisest mööda, aja ketramisest välkkiiruga aastate poole igaviku villadest, paigutama puhkamiseks unustustemere hõlma — ei isegi see tee mind kurvaks.

Õhtuil, loojangu veretades kullas, jõgede loogeldes orgudes, koskede langedes kaljudelt ning sinkjate metsade lõhnates kummaliselt kauguses, istun hallil kivil — ja ma tänan Vägevaimat.

Jõed helgivad orgudes kui kalliskivid pimedais koopais ning metsad värisevad.

Nagu tuikavad tähed kõrgel, nii tuikab mu pääaju seletamatus agoonias ja mu palgeil mängib rõõm kui kuuhehk voogudes. Rõõm heliseb mu hinges — oi, elu! — nii laulan ma tuhanded laulud sulle, nii kuulan Su vete mängu kui jumalate hüüdu valgete pilvede, pidulaudade tagant, et ei noormees istuks nukrana tühjade peekrite ääres ega neiu valaks pisaraid.

Ja suvesid ma armastan — palavaid päivi ja sumedaid öid, täis värisevaid kirgi, täis varje ning saladusi uttu looritud järvede peidus. Täis tähtede tumedat tuikamist taevaavaral ning eha purpurlist tuld. Oi, kuis on tuhandeid nägematuid tiibu lehvimas ja tuhandeid köidikuist kuulmatuist helidest.

Ja ma armastan sügisete kurba melanhooliat. Raugeiks kui härduvad mõtete tormid, taeva meredel kui liuglevad hallid pilved ja tuul üritab kaduvuse sõnatuid viise metsade kullast ning purpurist telkides, ja vanul varemeil kui huikab öökull õudsel häälel.

Oi, elu, Su variatsioonide mitmekesisust, Su värvide sadandeid varjundeid, Su lugematuid olemisvorme, õnne ja õnnetuse, ilu ning inetuse võimalusi.

Kuskil Granadas peetakse härjavõitlusi ja köidetakse kimpudeks õitsevaid aprikoose, Neapoli valgetel öödel sõidetakse merele kiiruvais paatides, tõrvikute helkides kollaselt, Grööni legendidel vihisevad suusad läbi lume ja India maharadshad ratsutavad tuliseil hobuseil läbi troopikametsade, madude luurates kõrgetel palmidel.

Sulle, elu, Sa tuhandete variatsioonide mäng, Sa süd ametu sõjangan gelane, Sa verine lahinguväli, Sa tuld purskav kui kullaseid sädemeid ning piksenooli, Sa õrn ja kärisev nagu hämariku linikud taevakuninga käskjal gade kihutades horisondile — Sulle ma laulan.

Iga mu süd ametukse, iga verelainetus minus ihkab Su järgi. Su raugust ja rahu ihkan ma ja Su tuld — o, Su purpurit, hõõguvat purpu rit! Tule ja hävita, purusta! Kosed punaseid viinu kalla mu üle, kosed kuuma verd! Põleta, mähise kui maru, kohise kui laine kaljude vahel! Võta mind oma hõlma, mähise mind oma võrkudesse — Su leekidega, Su tumepunaste leekidega seo mind enda külge!

Sulle ma laulan päikeste helkides südames, tule tuksates soontes, tähtede tuigates kauguses. Oi, kuidas palistavad koidud taeva kullaste niitidega, kuidas lehvivad lipud ja mõõgad kergivad kõrgele! Edasi, edasi, heideldes, võideldes!

(1930. a. õ./ü. „Lotose“ kirjandite võistlusel kroonitud II auhinnaga.)

„Edda.“

INVALID.

Kohtasin teda esimesena hilissügisel tänaval. Peale esimese veel teise korra ja siis peaaegu igapäev. Ei tea, kuhu ta siirdus varahommikul, teine suunurk imelikult allapoole vajunud ja pahemat jalga vaevaga järeltõmmates. Vaatas otse vastutulijatele suuril klaasistunud silmil nagu kannaks ta alaliselt silmis küsimust: „Miks vahite mulle otsa nii haledate pilkudega; olen ma siis nii kahetsemisväärt?“ Oli riietatud halli katkenud rõivaisse ja kandis käes alaliselt mingit viimseile elupäivile lähenevat kohvrikest. Kunagi ei helkinud ta silmis rõõm, ainult üks küsimus ja kurbus. Vahel tõmbas ta äkki otsaesise sügavaisse kortsumesse, kiirendas käiku ja ise sõnudes midagi endamisi, millest aga polnud võimalik saada aru. Siis suurenesid ta silmad veel ebamääraselt ja suu tõmbus imelikult irvakile. Kohates teda nii, läbistas tahtmatult värin keha. Hirm hakkas, vaadates seda kollakaspruuni lõusta.

Nähtavasti oli ta villand sellest elust. Sageli kuulsin teda pomisevat: „Mõttetus, mõttetus!“ Elu näis olevat temale mõttetus. Polnud enam sihte ega eesmärke kuhu püüda — ja olekski neid, sinna ta ometigi ei jõuaks.

Kuis oli ta ju ihaldanud elada, kuulide vingudes ja leekide lõõmates lahingus. Nüüd vihkas ta ennast. Miks oli ta palunud elu siis, kui oli vaevenud haiglās valgete palakate vahel. Oli siis elul mõte? Ei, ta ei tea isegi, miks oli palunud elu, kuna nüüd igatses surma, igatses rohkem kui endist tervist — suurimat maist vara. Miks elatakse üldse ilmas, kerkis alati küsimus ta meele. Ja kuigi elavad teised millekski, miks siis elan mina, kellel pole ühtki ideaali. Milleks ehitatakse, leiutatakse ilmas? Kas selleks, et tulevad põlved nad purustavad oma saavutistega? Miks võideldakse ilmas ja eelistakse üht osa inimkonnast, kuna teine osa tallatakse halastamatult põrmu? On ju ometi ühine tee kõigil. Kord tuleb ju kõigil pugeda puukastikesesse ja ta paigutakse musta mullapõue. Mõnele veereb järele tuhandeid pisaraid, teisele pööratakse kahjurõõmsalt selg. Ja millekski nutta! Möödub ju põlvi, aastaid, tuuletiivul lendavaid ja oled raugake, varised mulda. Mõne viimset eluaset ilustatakse vast enam, kuid üks lõpp-tee on ometi kõigil: pugeda mullamättasse, kus pureved sind ussikesed ja muutuvad luud-kondikesed, nii et sust jääb järele veel peo-

täis mulda ja Su ihust on saanud hää söömaaeg ussikestele. Nii oled siis lõpuks ussisööt.

Nii veeresid mõtted ta pääs, leides ikka ja alati, et elu on mõttetus. Varem või hiljem, surema peame, kuid milleks siis enne siin ilmas kiratseada ja vaevelda, pealegi kui näid nii haletsemisväärseks. Oh, kuis ta vihkas neid haletsevaid pilke! Ta ei vajanud ju veel nende abi, et nad teda nii kahetsesid, Vihkas igat elurõõmsatki vastutulejat, sest ei suutnud aru saada milleks nad rõõmustavad. Kui tuleks ometi surm! Kuid surm ei tulnud. Äkki tundis ta hirmugi, kui tuleks praegu surm ja haaraks teda oma kondiste sõrmedega. Ei, mõeldes surmale, teda ta tõesti ei kartnud, kartis ainult mädanemist mullas. Tihti kahjatses ta esivanemate kommet: põletada surnukehi. Talle meeldis see komme, kuid seda ei täidetud ju nüüd. Ühel jällegi pimedal sügispäeval kohtan teda jälle, kuid ta viimisel teekonnal — surnuaiale.

„Ruth.“

SEE OLI ÜHEL HOMMIKUL.

Kõik puud ja põõsad olid loorilises härmas. . .
Hangunud metall-taevas
hõõgusid leegid peetpunased. —
Korstnatest suitsupilved liig tusased
ju tõusid tukseldes jahedasse õhku,
tahtes tõusvat päikest matta,
igavesti kreemvalget katta. —

Ei päikse kuldläikiv puna pleekind mustund
ei sära leigelt kustund,
vaid purunend teemantkiiri
ta tuhandeid saatis loodusesse,
tekitades kummalisi kristallviiri
siin säääl piim — lumiväljadel
ja kaugel metsaluul laiadel. . .

„Heiny.“

Sest tarkus on parem kui pärlid, ja kõik,
mis võib ihaldada, ei saa see tema vastu.

(Õpet. S. 8,11)

Tarkus on meie vaimu saavutis. Kuna on vaim surematu, siis peaks olema seda ka tarkus, mida omandatud vaimu funktsioneerimisel. Tarkus — vaimne vara — omab tähtsust ka päälle meie liha kadu. Pärlid, kui

maine vara, ja kõik muu siin ilmas, mis tajutav meeleliselt — on kaduv, millel tähtsus vaid olevikus, kaotab selle aga ta enda kaoga. Tarkus püsib, kandub minevikust olevikku, olevikust tulevikku, aegadest aegadesse.

Vana-aja vaimusaavutised omavad tähtsust ka meiegi päevil ning tulevikuski. Nende kuulsus püsib. Homeros on selliste saavutistega oma nime kuldähiga kirjutanud ajalukku. Surematu kuulsuse omandasid paljud kirjanikud endi surematute teostega, ülitugeva vaimu funktsioneerimisel. Nende teosed said tähistesteks ilmakirjanduses. Nood kirjanikud elasid ise aga väga viletsalt. Tilitigi riietusid räbalaisse, pidid põgenema oma ideede pärast. Nagu näiteks Rousseau, Voltaire.

Väga viletsat välist elu kannatasid ilma suurimad helikunstnikud. Ehkki kuulsaim helilooja Beethoven aineliselt kannatas, ta omas vaimset jõudu, tarkust, mis ei lasknud tõkestuda. Füüsiliselt osalt degenerereerunud — olles kurt — funktsioneeris ta vaim siiski niivõrt tugevalt, et kuulis helisid ja lõi nende põhjal helitöid, mis tegid ta surematuks. Ei olnud tähtsust ainelisel vaid ürgsel, sisimal varal, mis nägematu, millel pole otsest tähtsust meie lihaliste ihade rahuldamisest.

Mis on teinud kuulsaks isikuid, kelle nimed kaunistavad ajalugu? Kas nende aineiline vara — rikkus? Ei. Ajalugu ei kõnele meile niipalju ainelise kui vaimse ilma saavutistest ning tagajärgedest. Napoleon Bonaparte, suurim mees prantsuse ajaloos, oli suurepäraseima sõjaväelise vaimuga. Tal olid anded, mis vajalised sõjaväe alluvaks muutmiseks. Tal olid anded, mis väljendusid lahingute tagajärgedes, võitudes, mis päästsid prantslasile nende isamaa. Napoleon omas palju väärtuslikku ainelist vara, kuid ajalugu mainib vaid möödaminnes seda. Muidugi omab ka aineiline vara teatud tähtsust, kuid selle ületab tarkus.

Eelmainitust selgub, et tarkus omab tähtsust, mis surematu, mis kandub põlvest teise ja on alati värske ning eeskuju andev.

„Sy Roza.“

ÕÕ JÕUAB.

Viimne päikese kuldkäär
Vaibub horisondi taha
Püsib vaid õrn kumaviir
Taeval, ja kaste langeb maha.

Üle metsa linnukene kannab
Minu tervitusi kaugele.
Põhja piiril suud vist annab
Koit nüüd Hämarikule.

Nii kestab hetkeid ja juba katab
Pilkane pimedus maad,
Mis terve ilma endasse matab,
Ka sinugi, enne kui sest ise aru saad.

Õrn tuuleke siis tõuseb üles,
Rasked pilved taevas laiali a'ab,
Ja ilm, kes oli pimeduse süles,
Kuu hõbeehteilt ilurikast valgust saab.

Ka tähed pilluvad taevast tuld —
Järve kaldal lillevaibal
Kaste sätendab kui kuld,
Kui rõõmupisarad õnne tundel.

Ojakene laineid saadab kaldale
Unerahu lehvib üle ilmamaa
Ja ööbik orus hüüab kurvale
Trööstivalt: „Hääd ööd! Sul soovin ma!“

„Naldi.“

MEIE NOORED.

Noorus on silmade sära, elu päikesepaiste! Noorte hinged sisaldavad õilsamaid aateid, julgete kotkastena tõusevad nad noolsirgelt siniõhus säravate ideaalide poole. Nagu kevadel vallanenud mässavad veed tormavad noored eluvõitluse keerisesse. Elule julgelt vastu! — ei ta ole ainult mage keedis, vaid takistusvürtsega soolatud võitlus.

Elujõulised, tahteküllased noored lõõmava tulukesega rinnus, heleda päikesesäraga silmis. Need on noored, kes kannavad õilsaid vaateid sammudes julgelt vastu takistusele. Noorsooliikumine on paisunud järjest kasvava lainena tõmmates enesega noori, kelles peitub säde sellest mõõtmata nooruseleegist. Kas ainult sporditamine, rekorditamine, mille all kannatab lugevus ja esteetika? — See on vanade traditsioonide küljes rippuva kitsarinnalisuse etteheide noorusele. Tänapäeva noorus on enesest heitnud klaasistunud valehõbiläike ja sammub vabalt ja püstipäi vastu tõusvale päikesele — oma ideaalide sümbolile. Noorile on avanenud avar põld iseseisvaks teotsemiseks.

Nagu seemned soojas suvevihmas, nii kerkivad noorte algatusel iga-sugu organisatsioonid, nii vaimu kui keha arendava eesmärgiga. Püütakse kooskõlastada vaim ja keha pakkudes mõlemaile väärtuslikku toitu. On saadud aru, et lugevus üksi ei tee meid vastupidavaks võitlusile, omame küll teoreetikat, kuid puudub praktika. Hing tõuseb viivuks õhkude kaurisse kotta, haarates sealt sülemi päikesesära, enge tugevamate tormide

puhudas haihtub see nagu seebimullike. Vahel lööb noorus nagu noor hobune üle aisa, tõmbab paar suutäit keelatud põllult, kuid see on vabandav noorustulukesega silmis. Need noored ammutavad energiat, millest jätkub elutulukesese kustumiseni. Istudes hallpäiste vanakestena ahjutule paistel, veel säravad nende silmad, hing on kirgas.

Enge leidub noori rauku. Nende vaade on tuhmunud, pead norus, tahe murtud, suunurgus ironiseeriv muie. — See on nooruse jäänus. Neil õieti polegi enam huve. Nad nõuavad veel elu ekstrakti, nende monotoonsust võivad viivuks peletada kriiskavad värvid, mahedad toonid ei avalda enam mõju nende küllastunud hingele. Mõned noist noorist otsivad rahuldust kino ekraanilt, teised loevad ekstraksete väljendusviisidega raamatuid. Viimase energiakübekese ammutavad nad oma hingesopist, et paar tundi pööraselt keerelda elu karossellil. Nagu haiged kepi naal, nii komberdavad nad tugevate iseloomude toetusel edasi. Need on liblikad, kes kõrvetanud tiivad elulõõmas ja roomavad nüüd armetute ussikestena edasi.

Leidub veel klorafüllita keldritaimi — nooruse varje. Need noored lähevad pühapäiviti kuhugi palvetundi või igavlevad kodus, oma silmade vilkudes nooruse lõbude poole. Saades vahel juhtumisi paisatud nooruse lõbutsevasse selfskonda, tunnevad end sääli kohmetuina nagu krokodillid kuival maal, poevad häbenedes tagasi oma vanna pessa. Tundes olevat haavatud enese väiklase „mina“, nad kritiseerivad põlgusega julgeid, elumahlaga täidet noori. Neil on vast õilsaid aateid, kuid nad ei julge neid väljendada.

Tänapäeva noorsugu on heitnud kitsarinnalisuse korseti ja tahab vabalt kasutada kõiki oma võimisi õilsa tuleviku loomiseks. Kuid osa noori ei oska õieti kasutada seda vabadust. Nad tahavad ajast ette tormata, enge põlevad liig kiirelt läbi, jäädes vaid tuhmi tulukesena hingitsema eluvöö ebamäärasusse. Kolmas osa noorist ei oska ajarattaga sammu pidada, — nende „hing on küll valmis, aga liha on nõder“.

„Li.“

NOOR OLLA ON KEVADET RINNA SEES KANDA.

Noorte silmis sätendab elutuli, mis valgustab neid mõtteis ja tulistab tööski. Nende rinnas põleb võitlusihha, tung kõrgemate ideaalide poole. Noorte tee viib üles aatemägedele ja olgu takistused ka Alpide kõrgused — siiski ei kohku noored. Noor rind ihkab võitlust, — parem võitlusel langeda, kui jõuda koju võitlusteta õhtu eel. Noorte usk, nende julgus ja eluiha tiivustab neid nende teel. Nende noorusvärsketes hingedes kõlavad

lootuse kandled kuulutavad maale ja rahvale uuestisündi. Noored on meie tulevik. Nad raiuvad palke, kannavad kive — ehitavad ülesse tulevikuhoone.

Noorusliikumist tuleb vaadelda kui elureformi. Nii sageli heidetakse ette meie noortele, et neil puuduvad aated, ehk taotletakse liig madalaid ideid. Kuid unustatakse, et aatevæsus omane kogu meie ajale.

Eriti langenud on kõlblised ja ühiskondlikkõlblised aated. Sammudes edasi sama rada — viib see meid degeneratsiooni teele. Peame juba noortena kasvatama endis kõlblist idealismi — uut eluværsket kõlblust. Nende aadete teostamiseks on vaja usku kõlbliselt kõrgemasse tulevikku. Peab kahjuks mainima, et osa tänapæeva noori tõesti taotleb liig madalaid ideid — on andunud elumaitsemisele, kuid ei saa õelda, et tänapæeva noortel puuduks kõrgemad sihid ja aated. Seda tõendab elav noorusliikumine ja ja siin ülesseatud sihid. Need ei ole teadlikud sihid, vaid on väljakasvanud noorte alateadlikust ihast — parema inimese — õilsama ühiskonna järele. Noored otsivad ihalduste lõkendades ideaalset ühiskonna — muinasjutu kangelat. Otsivad kuni kord seisavad Toonela väraval.

Noored, kasutage noorusaega, mil leegib süda, mil rinnas on kevad — kasutage õieti külviaega!

Noorusaastatel, neil suurtel külviaegadel kujunebki kindlapiirilisemalt inimese karakter ja ilmavaade. Siin määratakse sihid ja seatakse ülesse eesmärgid, millel rünnatakse veel hilisemaski elus. Siin osutub, kas noorurist saab elu jaatav optimist, või sünge pessimist.

Karakter ja ilmavaade — milline aeg oleks vajanud neid enam kui praegune? Aeg, mil tehnilise kultuuri hiigel saavutised on küll vallutanud välisilma, kuid vaeselapsena on jäetud inimisiku juuretu olevus. Karakteri kujunemisel suure tähtsusega on suured tundevärrtusega aated, millel jõudmiseks inimene tahab põletuda — kaob tuulelipuna olek, sest niikaua kui on sihitus vaimlises elus — ei saa olla ka sisemist tahet. Vajame usku kõlbliselt kõrgemasse tulevikku — tahame olla oma isikuga kõrgemal kõigest väiklasest, labasest, isiklikust.

Üldiseks ilmavaateliseks tahteks olgu armastus kaugema vastu, tung tõusta kõrgemale vaimlisele tasapinnale. Areng — mitte õnn — ja veel vähem isiklik õnn — olgu meie siht. Meie ilmavaadet peab kandma suur idealism, kuigi kaugel näib ihalduste rand — siiski ei tohi uskuda saamatusse ja langusse — meil peab olema tilkki heroilist verd!

Kuid mis aitab ilmavaade, kui puudub karakter selle teostamiseks. Iga ilmavaade omab alles siis värrtuse, kui suudetakse teda elus maksuma panna — selleks vajame kindlat karakterit.

Meie siseelu kujundamise lõppideaal olgu harmooniline karakter ja avar kultuuri ja arengutahteline ilmavaade, mis karakteri läbi teoks saab. Oleme saavutanud selle ideaali, siis võime hüüda ühes poeediga: „Tahan näidata kuis võidab võidu vaimustus ja sõuab seegi väike paadike julgelt

üle laia vee! Sää! lahtise mere pääl suured tuuled suurt vabaduslaulu laulavad — sää! vabadust hingad ja vabadust kuuled ja väikestest püüetest vabaks saad.“

Ainult püsiva tööga saavutavad noored oma kõrge eesmärgi. Töö on maailmavõitja — ta võib kaljusid paigalt paisata. Tõsine töötahe olgu ka aluseks, millel noorsugu sammub koos vanema põlvaga. Ei ole siis kuristikku — mis lahutaks noori ja vanu.

Nii mõnigi noorur on hukkunud sel avaral elumerel — paadi puru- nedes veelusel kaljul. — Nii mõnegi aated ja püüded on matnud tume- dad lained. Kuid mis sellest, kui nõuavad aated meilt ohvitki — ei kord alanud rünnak raage! Kes tõrjuks veel tagasi tõusva aate? Kes kustutaks veel süttinud vaate?

Võimsate kotkastena tõusvad noorte ideaalid ülesse siniõhkude avar- russe — vastu tõusvale päikesele ja vabale tulevikule.

Me noored tahame olla vabad kui kevadised veed — tahame kevadet seda uue elu loojat oma rinna sees kanda.

Püsigu meie noortes noorustuli, noorusrõõm süvenegu, et kasvaks me Eestile, suur, vaba tulevikuinimene.

„Urm.“

Õü. „LOTOSE“ KÕNEVÕISTLUS.

Oleme mõnigi kord kuulnud noid kõnelejaid, oleme imetlenud nende osavust, nende ladusat ja pildirikast kõnet, nende loogilist järjekindlust. Oleme tundnud, kuidas nende kõne mõju avaldas kuulajaskonnale. Kas on kõneand lihtsalt and ülevalt, või võime ka ise seda arendada, nii küsi- vad mitmed. Ühed arvavad, et hel kõnelejal juba loomulik and on kingi- tud. Kuid ometi ei ole see nii. Vana aja kuulsaim kõnemees, kreeklane Demosthenes, pidi enne läbitegema vaevarikka õppimis- ja harjutamisaja, siis alles saavutas ta suuri tagajärgi. — Mõnigi jutlustaja on oma esimese jutlusega täiesti läbi kukkunud ja kantslist pidanud lahkuma, pärast järje- kindlat tööd on aga temast hea kõnemees saanud. — Kõnelemine ja mõ- tete avaldamine nõuab oskust, harjumist ja õppimist. —

Et võimaldada noortel oma kõneandi arendada, selleks korraldas õ/ü. „Lotos“ 10. veebruaril s. a. T. Gümnaasiumi saalis kõnevõistluse. Kaunis kogu õpilasi ja õpetajaid oli ilmunud kuulama noorte kõnesid. Teemiks

oli: „Noor olla on kevadet rinna sees kanda.“ Osavõtta võisid kõik T. G. õpilased. Kõne aeg 10 minutit, kõne tuli peast ette kanda.

Kõnega esines 3 õpilast: Ehkmann IV-h kl., Torokoff V-h kl. ja Busch V-h kl. Neist loobus Torokoff kõne keskel oma ülesande lõpuleviimisest, kuna Busch ja Ehkmann oma kõne lõpetasid.

Kõnede hindamisel leiti järgmist: Teem oli hästi läbi töötatud ja mõtted kanti loogiliselt ette. Tuli küll ette keelelisi vigu, ning ka ajast ei suutnud kõnelejad kinni pidada. Ettekanne oli kõnelejail hoogus ja mõne kõneleja juures oli otsekohe tunne, et noore süda sellega kaasa tuksus ja kaasa elas! See annab kõnele kindluse ja suudab ka kuulajaid vaimustada. Mõnes kohas aga tundus natuke tehtud paatost, mis kõne juures aga peaks puuduma. Keerulised ja pikad laused võivad saada komistuskivideks. Tuleb hoiduda võõrsõnade tarvitamise eest, sest kuulajate hulgas võib ikka leiduda neid, kes seda ei mõista. Kõne tuleb hoolega ette valmistada, väljatöötada ja üles kirjutada. Kuid kõnet ei tule mitte sõna-sõnaliselt pähe õppida, vaid peamõtted ja loogiline järjekord olgu selge!

Jury otsustas määrata õpilastele Ehkmannile ja Buschile II auhinna.

Sõna on võimas relv meie käes. Harjutage, noored, seda relva hästi tarvitama. Püsiva ja hoolsa töö tagajärjel ei jää tulemata — selleks andis lootust mainit kõnevõistlus.

— *Kuulaja.* —

10 AASTAT (1920 — 1930).

„Lotos“ on korraldanud kümne aasta jooksul 118 referaat-, 34 vaidluskoosolekut, 8 maksulist peo-õhtut, 1 kõnevõistluse, 4 kirjandite võistlust, 9 aastat raamatukogu ja lugemislaua. Otsekohe kehalise spordi alal tegutseb „Lotose“ juures Spordi-Ring ning on korraldanud 22 käsipalli ja 3 ping-pongi võistlust. Ilmub ka teist aastat ajakiri „Lotos“. Käesoleval, s. t. juubeliaastal juhib „Lotost“ juhatus koosseisus: õpil-d: E. Torokoff (esinaine), M. Siitam (kirjur), A. Mälk (laekur), M. Piile (esinaine abi) ja E. Rüütel (vabaliige) ning hooldaja hra H. Schmidt.